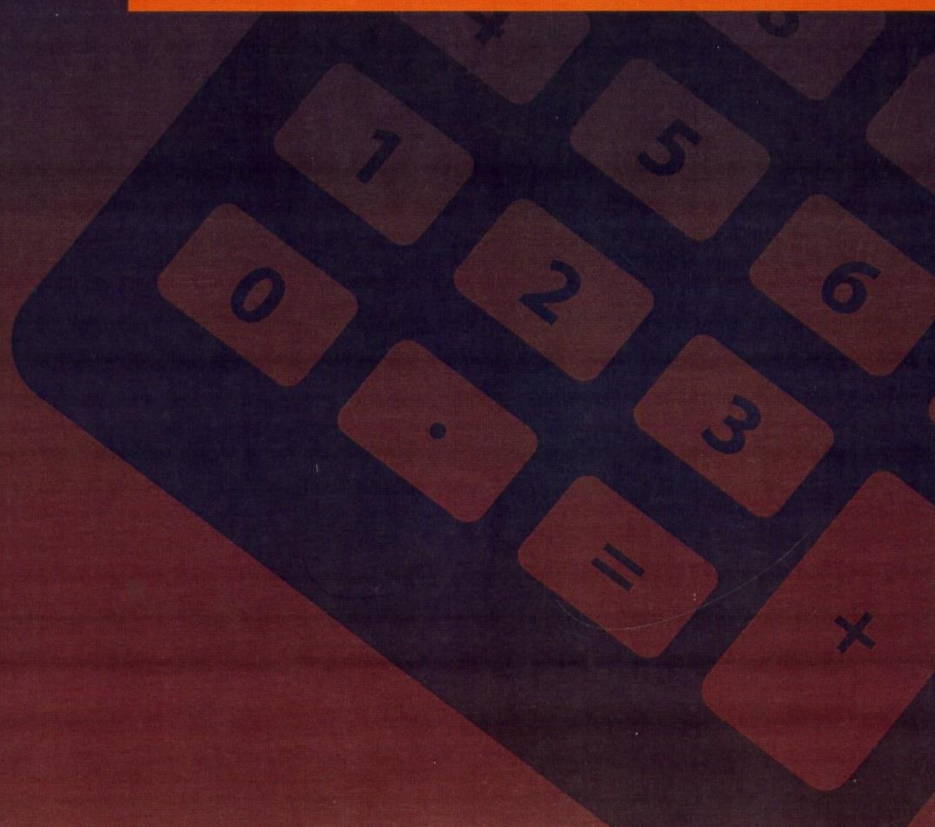

С. Ф. Голов

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

ПІДРУЧНИК

УДК 65.052(075.8)
ББК 657.1я73
Г 61

Рецензенти:

Кузіна Р.В., доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки Одеського національного економічного університету;

Терещенко О.О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Голов С. Ф.

Г 61 Управлінський облік: Підручник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2020. – 534 с.

ISBN 978-617-673-692-9

У підручнику розглянуто: організацію управлінського обліку; методи калькулювання; бюджетування; аналіз взаємозв'язку "витрати – обсяг – прибуток"; аналіз прийняття поточних і довгострокових рішень; систему управлінського контролю на основі обліку за центрами відповідальності, а також методи стратегічного управлінського обліку.

Підручник розрахований на студентів, аспірантів, викладачів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, всіх, хто цікавиться управлінським обліком.

УДК 65.052(075.8)
ББК 657.1я73

ISBN 978-617-673-692-9

© Голов С. Ф., 2020.

© Видавництво «Центр учбової літератури», 2020.

ЗМІСТ

Передмова	7
Глава 1. Роль управлінського обліку в системі менеджменту.	9
1.1. Сутність та еволюція управлінського обліку.....	9
1.2. Концепції та принципи управлінського обліку	15
1.3. Організація управлінського обліку на підприємстві.....	21
Контрольні запитання	27
Рекомендована література	27
Тести для самоконтролю.....	28
Глава 2. Класифікація та поведінка витрат.	31
2.1. Мета і напрями класифікації витрат.....	31
2.2. Моделі поведінки витрат.	37
2.3. Визначення функції витрат.....	43
Контрольні запитання.	60
Рекомендована література	61
Тести для самоконтролю.....	61
Вправи для самостійної роботи.....	64
Навчальна ситуація «Після вибуху».....	70
Практична ситуація «Еліта».	71
Глава 3. Системи і методи калькулювання витрат.	72
3.1. Сутність обліку і калькулювання витрат	72
3.2. Калькулювання на основі діяльності	83
3.3. Калькулювання за замовленнями та за процесами	90
3.4. Калькулювання повних і змінних витрат	97
Контрольні запитання.	107
Рекомендована література	107
Тести для самоконтролю.	108
Вправи для самостійної роботи	112
Навчальна ситуація «Прибуток з бородою».	116
Навчальна ситуація «Управлінський облік для чайників».	117
Глава 4. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	120
4.1. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати — обсяг — прибуток»	120

4.2. Аналіз чутливості прибутку.	128
4.3. Аналіз взаємозв'язку «витрати - обсяг - прибуток» за умов асор- тменту.	139
4.4. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати — обсяг — прибуток»	144
Контрольні запитання.	147
Рекомендована література	148
Тести для самоконтролю.....	148
Вправи для самостійної роботи.....	150
Навчальна ситуація «Прикрий випадок»	154
Практична ситуація «Бір-сир».....	155
Глава 5. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінсь- ких рішень	159
5.1. Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації.	159
5.2. Аналіз варіантів альтернативних рішень	167
5.3. Оптимальне використання обмежених ресурсів	179
5.4. Рішення стосовно запасів	190
5.5. Рішення стосовно ціноутворення.....	205
5.6. Модель прийняття рішення за умов невизначеності.	215
Контрольні запитання.	222
Рекомендована література	223
Тести для самоконтролю.....	223
Вправи для самостійної роботи.....	225
Навчальна ситуація «Нунчак ЛТД»... ..	232
Навчальна ситуація «Чаклун»	233
Практична ситуація «Спокуслива пропозиція».	234
Практична ситуація «Кавова гуша».	234
Практична ситуація «Нерентабельна послуга»	235
Глава 6. Аналіз для прийняття рішень стосовно довгострокових ін- вестицій	237
6.1. Суцільність і стадії бюджетування капітальних інвестицій.....	237
6.2. Методи оцінювання проектів капітальних інвестицій.....	247
6.3. Раціонавання капіталу та подальший аудит	263
Контрольні запитання.	270
Рекомендована література.	271

Тести для самоконтролю.....	271
Вправи для самостійної роботи	273
Навчальна ситуація «Чи правий Микола Погорілий?».....	278
Практична ситуація «Чистий бізнес»	280
Практична ситуація «Квасний проєкт»	280
Глава 7. Бюджетне планування і контроль.....	287
7.1. Сутність бюджетування та його організація	287
7.2. Складання та взаємоузгодження бюджетів.....	300
7.3. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень	318
Контрольні запитання.....	329
Рекомендована література	330
Тести для самоконтролю.....	331
Вправи для самостійної роботи.....	333
Глава 8. Облік за центрами відповідальності.....	341
8.1. Концепція центрів та обліку відповідальності	341
8.2. Оцінка діяльності центрів витрат.....	353
8.3. Оцінка діяльності центрів доходу.....	382
8.4. Оцінка діяльності центрів прибутку.....	387
8.5. Оцінка діяльності центрів інвестицій.....	395
8.6. Трансфертне ціноутворення	409
Контрольні запитання	420
Рекомендована література.....	421
Тести для самоконтролю.....	422
Вправи для самостійної роботи.....	424
Навчальна ситуація «Витівка песика Фафіка»	429
Навчальна ситуація «Форпост».....	431
Практична ситуація « Показник з ніжним ім'ям».....	432
Глава 9. Стратегічний управлінський облік.....	436
9.1. Управлінський облік у системі стратегічного менеджменту	436
9.2. Облікове забезпечення безперервного вдосконалення діяльності....	463
9.3. Калькулювання упродовж життєвого циклу продукції.....	463
9.4. Управлінський облік на основі теорії обмежень.....	477
Контрольні запитання	488
Рекомендована література.....	489

Тести для самоконтролю.....	490
Вправи для самостійної роботи.....	492
Глосарій.....	497
Додаток 1. Таблиці значень теперішньої та майбутньої вартості	519
Додаток 2. Відповіді на тести.....	527
Додаток 3. Відповіді до вправ.....	528